

Niternost jezdeckví

DOROTHEE BAUMANN-PELLNY JE JEZDKYNÍ SPJATOU S PŮVODNÍM Institutem pro vyšší jezdecké umění Egona von Neindorffa v německém Karlsruhe, tam začala a tam i dožrála do vysoké školy. Zhruba 80 000 hodin prožitých v sedle, nichž o jezdce sama mluví, je koncentrováno v doprovodných fotografiích. S esoterickým vyznáním přichází až po tom, co si osvojila jezdecké řemeslo, které nutně předchází jezdeckému umění. Tím se její krédo liší od sentimentálních výlevů nedouků, kteří se domnívají, že mohou bezuzdným nadšením nahradit chybějící kompetenci v sedle. Žijeme v době, která si cirkusové kousky plete se seriózním jezdecktvím, a vypadá to, že jezdecké umění i prosté jezdecké řemeslo budou opuštěny a za všeobecného souhlasu převládne horse agility. Není to nic nového, už před dvěma tisíci lety píše Tacitus, že děti neposlouchají své rodiče a každý chce psát knihu. Dorothee Baumann-Pellny je živá minulost, ona totiž ještě umí jezdit. Dejme jí slovo.

Je podivuhodné, kolik pravd dálnévýchodní filosofie lze najít v principech našeho zájmu jezdit pro koně přijatelně. Vyplatí se zamyslet se nad tím.

Obzvláště na koni mi život nabízí blízkost přírody. Přírody, která mě okouzila svými proměnami. Tam je možné potkat „tao“, onen Velký celek, který spojuje přirozenost, spontaneitu a proměnlivost, a popisuje tak plynulý běh vesmíru. Kůň si ještě zachoval onu kosmickou propojenost s přírodou, kterou mnozí z nás lidí dávno ztratili. Kdo chce získat koně, tohoto fascinujícího tvora, za partnera, musí za sebou nejdřív zavřít dveře před hlasitým nepřirozeným high-tech světem. To ve smyslu zakladatele taoismu Lao-c' znamená návrat k prameni, k počátku a k nalezení ticha.

Jako člověk je i každý kůň jedinečný a žádá si individuální pochopení. „Rozhovory“, které s koněm vede moudrý a vnímavý jezdec, popisuje súfjský básník Džalál-ad-Din Rúmí slovy: „Rozmlouvám s Tebou, aniž bych vyslovil jediné slovo. Rozmlouvám s Tebou, aniž by nás slyšelo jediné ucho. Ačkoli mluvím a mnozí jsou kolem, není nikdo kromě Tebe, kdo by nás slyšel.“ Onen správný

„vhléd do koně i do vlastního já“ vychází ze stavu vnitřní svobody. Připomíná meditaci ve smyslu cvičení pozornosti. Podstatné je zdržet se takových emocí, jako je libovůle, obavy nebo pochybnosti, což vyžaduje duchovní

tento text napsala

DOROTHEE BAUMANN-PELLNY

a stejně i tělesnou kázeň, které se nakonec stanou životním postojem.

Důvěra koně k člověku začíná u vnímavého zacházení s koněm a rozumného řazení figur a lekcí, narůstá a osvědčuje se v poli a lese a silí i s každou překážkou stojící v cestě. Ani nenáročná vyjížďka nemá znamenat nechat se koněm jen pasivně nést. Pro mnohé je jezdecktví ale jen zábavou a povrchní kratochvílí, která degraduje koně na objekt, jenž nám má poskytnout nanejvýš sportovní vyžití. Jezdecktvím vážně a hluboce zaujatý jezdec vidí spokojenost koně jako svou první povinnost. Pochybné naproti tomu je jednání těch, kteří se natahují po flotech a medailích. Ochetný kůň, který investuje všechnu svou energii a sílu pro člověka, se vydává všanc možným jezdeckým násilníkům.

Jen ten, kdo se svému koni s porozuměním otevře, může pochopit jeho založení, v němž spočívá hluboký smysl logického přejedování s jeho vývojem a proměnami. Dar vyčkat a potom udělat intuitivně to správné vede malými krůčky k onomu tao Velkého celku. Mechanickým podřizováním si koně bez onoho nutného vcítění v něm záhy zadusíme každou jiskru a jeho oči pohasnou. Já sama své koně „nedrezírují“, nic s nimi nenacvičuji, neučím je cirkusovým kouskům. Každý kůň, kterého jsem potkala, byl darem i výzvou zároveň. „Cesta“ ve smyslu tao znamená kultivovat přirozený pohyb koně gymnastickými prvky, které posilují tělo i ducha natolik, aby kůň mohl nést jezdce vzdušnými chody v rovnováze a s jasným okem.

Léta mé praxe a bádání v jezdecktví v dámském sedle znamenala pro mne výlet do starých časů, spojených se zvědavostí na to, jak se asi cítily dámy v bočním sedle. Bylo jezdecktví v dámském sedle opravdu tak romantické, jak nám naznačují mnohá historická vyobrazení? Pro autentický pocit chybí dnes bohužel příslušná etiketa a možná také

opravdoví kavalíři. Dámský sedlák určuje zároveň společenské zařazení ženy té doby, jakož i nabízí svobodnou možnost dosáhnout v čistém balančním sedu nejvyšší jednoty s koněm. Žena v sedle jistě potřebovala svobodného ducha a odvážné srdce, chtěla-li být nezávislou na služebnictvu a manželovi.

Jako jezdkyň vysoké školy jsem se svou obdivuhodnou klisnou SALLY ANN snad tohoto cíle dosáhla. Byla jako tanečnice a donesla mě až k nejobtížnějším prvkům vysoké školy. Zažila jsem tak onu dokonalou jednotu dvou tvorů, o níž mnozí mohou jen snít. Sally byla koncentrovanou energií, byla plná kmihu a pílě. Zvládala sedmimílové kroky prodlouženého kľusu i školní cval, kdy bylo možné jít vedle ní pomalým krokem.

Všechna harmonie má svůj začátek v klidu a tichu, které zaplavují tělo i ducha v dosaženém sebrání. Mnozí vnímají boční sedlák jako vumělkovaný, já ale času v dámském sedle nelituji. Až na doraz jsem prověřila spolehlivost svých koní a naučila jsem se, že všechno prudké a hlasité je na překážku požadované harmonii. Podaří-li se dvojici pohybovat se se šarmem a elegancí, bude to vždycky spojeno s magickým zážitkem s jemným nádechem nostalgie... Bez ohledu na typ sedla vyžaduje jezdeckví vždycky vážný a hluboký přístup.

Nesoustředěnost nám brání skutečně prožít důležité okamžiky. Tím chci říci, že důležitý „správný“ okamžik pozná jenom ten, kdo je duchem skutečně přítomen teď a tady. Naplnění se dočká jen ten, kdo „přemýšlí srdcem“ a své vjemy kontroluje rozumem, kdo odolává tlakům času a nespěchá, kdo odolává všemu falešnému vábení. Tak jako neuspěcháme jednotlivá roční období, je příjezdování koně spojeno s vyčkáváním, až bude kůň schopen a ochoten vyhovět na něho kladeným požadavkům. Všechno se odehraje samo od sebe, až nazraje čas.

Daruje-li mi můj kůň potom a někdy daleko od „hlučícího davu“, daleko od všeho publika na prosluněné lesní cestě

skvělým způsobem nějakou figuru, zalije mě pocit štěstí, v němž je zároveň hrdost i uspokojení. Nejsou to ony velké veřejné úspěchy, ale ty úsporné tiché momenty, v nichž sama pro sebe nalézám kvintesenci jezdeckví... 🐾

SALLY ANN

1. Pesada. Foto Alfred Kemper
2. Piafa. Foto Alfred Kemper
3. Střední klus. Foto Daisuke Schneider
4. V časech největší slávy. Foto privat

2

3

4

Einleitung

Dorothee Baumann-Pellny ist eine Reiterin verbunden mit dem ursprünglichen Reitinstitut Egon von Neindorff in Karlsruhe. Dort hat sie angefangen und ist gereift bis zur hohen Schule. Grob 80 000 Stunden im Sattel, von denen die Reiterin selbst spricht, sind konzentriert in den begleitenden Fotografien. Mit einem esoterischen Bekenntnis kommt sie erst nachdem sie sich das reiterliche Handwerk, das der Reitkunst notwendigerweise voraus geht, angeeignet hat. Damit unterscheidet sich ihr Credo von den sentimental Ergüssen der Stümper, die meinen, dass sie mit zügelloser Begeisterung die fehlende Kompetenz im Sattel ersetzen können. Wir leben in der Zeit, die Zirkuskunststücke mit seriösem Reiten verwechselt und es sieht so aus, dass die Reitkunst und auch das einfache reiterliche Handwerk verlassen werden und unter dem allgemeinen Einverständnis die Horse Agilität überwiegen wird. Es ist nichts Neues. Schon vor 2 Tausend Jahren schreibt Tacius, dass die Kinder den Eltern nicht gehorchen und jeder ein Buch schreiben will. Dorothee Baumann-Pellny ist eine lebende Vergangenheit. Sie kann nämlich reiten. Geben wir ihr das Wort.

Die Innerlichkeit des Reitens

Mein Leben auf dem Land schenkte mir, besonders zu Pferde, die Nähe zur Natur welche mich noch heute mit ihrem steten Wandel bezaubert. Dort begegnet man dem „Dao“, dem Großen Ganzen, welches Natürlichkeit, Spontanität und Wandlungsfähigkeit und somit den fließenden Lauf des Universums umschreibt. Ein Pferd besitzt noch jene kosmische Verbindung, welche vielen Menschen längst verloren ging. Wer dieses faszinierende Wesen als Partner gewinnen möchte, muss erst die Tür zur lauten High-Tech-Welt hinter sich schließen, zur Quelle zurückkehren und die Stille finden.

Der ehrliche Weg zu gehobenem Reiten führt nur über solide handwerkliche Grundlagen. Strenge Disziplinierung des Körpers, präzises Wahrnehmen und Kontrollieren seiner Bewegungen, weckt gewünschte ruhige, aufrechte, äußere wie innere Haltung und vereint Körper und Geist. Naiv ist zu glauben, jene Leichtigkeit des Könners, entstehe durch Nichtstun, Streicheln und Leckereien. Reelle Pferdeausbildung bringt dem Reiter oft Mühe und Anstrengung, lässt sein Pferd aber geschmeidig und gehorsam werden und erschafft wahre Leichtigkeit. Das tiefe „Schauen ins Pferd“ und „Schauen in sich selbst“ gleicht dabei einer Übung in Achtsamkeit und Meditation. Jedes Pferd ist, so wie der Mensch, einzigartig und will individuell verstanden werden. „Gespräche“, welche der weise, erfahrene Reiter mit ihm führt, beschreiben die Worte des Sufi Dichters Ġalāl-ad-Dīn Rūmī: „Ich rede mit Dir, ohne ein Wort zu sagen. Ich rede mit Dir, ohne dass ein Ohr uns hört. Und auch wenn ich rede und überall Zuhörer sind, außer Dir ist niemand da, der uns hört“. Wesentlich in der Ausbildung ist sich Zurückzunehmen von jeglicher Emotion, wie Willkür, Angst oder Zweifel, eine geistige wie körperliche Disziplin, die sich letztlich in eine Lebensschulung wandelt.

Vertrauen beginnt im Umgang, im Reigen der Figuren und Lektionen, in Wald und Feld bewährt es sich und wächst an jedem Hindernis was uns den Weg versperrt. Selbst ein entspannter Spazierritt bedeutet nicht, sich passiv tragen zu lassen. Für viele ist Reiten aber nur Spaß und oberflächliches Freizeitvergnügen und das Pferd wird degradiert zu einem Objekt, auf dem man sich lediglich sportliche Bewegung verschafft. Der ernste, aus Passion reitende Pferdeman sieht das Wohl des Pferdes als erste Pflicht. Fragwürdig ist das Handeln jener, die nach Trophäen greifen. Seine ungeheure Energie und Kraft bringen das bereitwillige Wesen Pferd stets in Gefahr einem „Machtmenschen“ zum Opfer zu fallen.

Wer sich dem Pferd verständnisvoll öffnet, erkennt seine wahre Natur. Hier liegt der tiefe Sinn natürlicher Ausbildung, welche auch Wandel und Entwicklung bedeutet. Die Gabe zu warten und intuitiv das Richtige zu tun, führt in kleinen Schritten zum großen Ganzen. Mechanische Unterordnung verscheucht bald jeden Funken Esprit und macht Pferdeaugen stumpf. Ich „dressiere“ meine Pferde nicht, richte sie nicht ab, bringe ihnen keine Zirkuskunststücke bei. Jedes Pferd, das ich traf, war Geschenk und Prüfung gleichermaßen. Der „Weg“ ist, ihre natürlichen Bewegungen zu kultivieren, mit Übungen, die ihren Körper stärken, bis sie mit stolzen, erhabenen Gängen und glänzenden, wachen Augen, im Gleichgewicht unter ihrem Reiter gehen.

Langes Praktizieren und Erforschen des Reitens im Seitsitz bedeutete für mich einen Ausflug in alte Zeiten, auch mit Neugier darauf wie sich wohl die Frau im Damensattel fühlte. War das Reiten im Damensattel wirklich so romantisch, wie es uns manch historische Abbildung glauben lässt? Um dies zu erproben, fehlen heute leider die passende Etikette und vielleicht auch die echten Kavaliere. Diese Reitart enthält gleichermaßen eine Reglementierung der Frau, sowie die Freiheit, in reinem Balance-Sitz, höchste Einheit mit dem Pferd zu erlangen. Eine Dame brauchte schon Geist und ein mutiges Herz, wollte sie unabhängig von Bediensteten und Ehemann sein.

Als Schulreiterin gelang mir mit meiner wunderbaren Stute Sally Ann, im Damensattel, eben diese höchste Entfaltung. Sie war eine Tänzerin und trug mich bis zu den schwierigsten Übungen der Hohen Schule. Zwei verschiedene Wesen wandelten sich in jene vollkommene Einheit, von der viele nur träumen. Sally war ein Energieball, voll Schwung und Fleiß. Sie beherrschte große Tritte und jenem Schulgalopp, dem man langsamen Schrittes zu folgen vermochte. Jegliche Harmonie entspringt aus der Stille welche hineinfließt in Körper, Haltung und Geist. Mancher mag den Seitsitz als künstlich empfinden. Ich möchte die Zeit im Damensattel, in der mir Treue und Verlässlichkeit meiner Pferde aufs Tiefste begegnet sind, niemals missen. Lautes, Grelles, Unharmonisches ist hier fehl am Platz.

Das wahre Traumpaar an Charme und Eleganz wird gewiss immer von Magie umweht sein und seine Bewunderer den zarten Hauch von Nostalgie schnuppern lassen....

Jedoch gleich in welchem Sattel, Reiten erfordert eine ernste Sichtweise. Abschweifende Gedanken entfernen vom augenblicklichen Moment. Den rechten Zeitpunkt erkennt nur, wessen Geist im Jetzt lebt. Erfüllung findet, wer mit dem Herzen denkt und im Fühlen den Verstand behält, wer sich dem Druck der Zeit entzieht und allen Sirenengesängen entsagt.

So wie man den Lauf der Natur, die Dauer der Jahreszeiten nicht beschleunigen kann, ist das Ausbilden eines Pferdes ein Abwarten, bis es bereit ist, mir das Gewünschte zu geben. Alle Dinge entfalten sich ganz von selbst, wenn ihre Zeit gekommen ist.

Schenkt mir mein Pferd dann, irgendwann fern allen Lärms, fern allen Publikums, auf einsamer Waldlichtung eine Übung in herrlicher Form, so durchströmt mich Glück, welches durch mich hindurch in seine Seele fließt und es gleichsam Stolz und Zufriedenheit empfinden lässt. Es sind nicht die großen öffentlichen Ereignisse, sondern es sind die stillen, achtsamen Momente, welche uns die Quintessenz des Reitens offenbaren ...